

Enrique Servando Sanchez (a l'esquerra), actual director general de l'ONCE, i Miquel Duran, ara comissionat d'aquesta organització per a afers internacionals. ARXIU

Ascens i caiguda de Miquel Duran, ex-director general de l'ONCE

L'ànsia cega de l'últim emperador

El dia 14 de setembre, Miquel Duran, l'home que més ha triomfat en la dècada socialista, presentava la dimissió. Set anys d'ascens continu. Set anys en què havia eclipsat els Albertos, les Koplowitz, Mario Conde... El cec més poderós del món ha deixat de ser-ho.

A cabar la carrera de Dret i obrir, juntament amb quatre companys de llicenciatura, despatx al carrer de Balmes de Barcelona va ser tot u. Era l'any 1980 i ell, Miquel Duran, que tenia 25 anys, s'especialitza en Civil, Dret de Societats i Dret Canviari. Però, entre ell i els seus companys de bufet hi ha una diferència que fa que els clients no acabin de refiar-se'n. És cec.

Miquel Duran, que havia superat per primer cop el trauma de la diferència feia tres anys, en casar-se amb Maria del Sol Cruz, una noia vident, estudiant de segon de medicina, i que fins ara mantenia la teoria, contrària a l'Organització Nacional de Ciegos de España (ONCE), que els cecs havien de viure integrats en

la societat i que, a més, el cupó havia de desaparèixer, a partir d'aquest moment entén que només mitjançant una estructura organitzada i amb una incidència decidida en la societat els cecs podran fer respectar els seus drets i lluitar pels seus interessos. Així és com, pel desembre del 1983, el jove advocat deixa el que considerava el seu futur i es converteix en director de la impremta de Braille que l'ONCE té a Barcelona.

'A PINYÓ FIX'

Tot just feia una any que el PSOE havia guanyat les eleccions generals. Un any també que la revista nord-americana *Time* treia en portada un primer pla d'un

jove Felipe González acompanyat d'un titular massa clar perquè ningú hi prestés atenció en aquest costat de l'Atlàntic, on gairebé tothom compartia una il·lusa borratxera de canvi: "Els joves nacionalistes obtenen el poder".

Però en aquella època, els cecs venien un cupó de cinc pessetes que era més una almoïna que altra cosa. Estaven encara a anys llum del "miracle econòmic" que havia d'obrar ben aviat Miquel Duran en l'entitat benèfica, i que l'havia de convertir en un autèntic mite en tan sols cinc anys.

L'horitzó socioeconòmic estatal era una selva sense control, on quasi tot, almenys en el terreny del joc, era permès. Un paradís d'enriquiment fàcil que es va

accentuar encara més a partir de l'1 de gener del 1986 amb l'entrada al Mercat Comú Europeu.

Així, als invidents, s'hi afegiren els minusvàlids, amb una associació anomenada Prodiecu. Però Duran no podia acceptar que ningú fes nosa a l'ONCE i a la seva obsessió de dignificar el paper dels cecs en la societat: "Un dels dos ha de desaparèixer". L'extermi de la rifa dels minusvàlids, amb una cacera obstinada fins a l'empresonament dels dirigents de Prodiecu, que utilitzarà tots els mitjans al seu abast, és un mèrit absolut de qui ja era aleshores un flamant director territorial de l'ONCE a Catalunya. Les corresponents "medalles commemoratives" el premien amb una butaca que li dona dret a veu i vot dins l'executiva de l'organització.

I amb la consigna "els diners s'han de buscar on són" i la sentència d'Alfred Adler: "Hi ha una relació entre el sentiment d'inferioritat i l'afany de poder" que va aprendre al batxillerat-, Duran, que no necessita brides per a mirar en una sola direcció, es converteix en poc temps en la mà dreta de l'*alma mater* i president del Consell General de l'ONCE, Antonio Vicente Mosquete, que el dia 1 de juny del 1987 cau pel buc de l'ascensor de casa seva i mor a conseqüència de l'accident al cap de dos dies. Tenia 37 anys i la seva mort ha estat sempre una incògnita.

FETS CONSUMATS

El substitut de Mosquete en la direcció general és Miquel Duran, que des del primer moment porta a terme una política de fets consumats i que desobeeix totalment les advertències del Ministeri d'Afers Socials, amb Matilde Fernández al capdavant, organisme del qual depèn el Consell de Protectorat, que és qui controla l'ONCE. Però no hi ha cap tipus d'ordenació que reguli l'activitat dels sorteigs dels cupons. Això fa que un director com Duran, que és de l'opinió que "el fi justifica els mitjans" i que com més gran sigui l'empresa dels cecs, més en compte seran tinguts, protagonitzi un autèntic estira-i-arroña amb

Afers Socials, al llarg de tot el seu mandat.

En 1988, la recaptació de l'ONCE havia ultrapassat els 233.000 milions de pessetes. Duran comença a invertir els excedents fora de l'ONCE i comença a acumular un gran capital. A més, es nega a ingressar els trenta mil treballadors del *holding* a la Seguretat Social, segons la voluntat del Govern espanyol, la qual cosa enfronta -gran habilitat per la seva part- d'una manera quasi constant els Ministeris d'Economia i Interior. Aquesta pugna i la inexistència d'una normativa permeten que Duran cada vegada faci més real el "miracle econòmic", mentre argumenta la manca de liquiditat.

Així, el director general actua com un autèntic poder fàctic, dins i fora, i d'una manera absolutament personalista. El 13 de gener de 1989, Duran feia el primer gran pas cap a "l'imperi del cupó": anuncia públicament la inversió de 3.911 milions de pessetes en tres societats pertanyents a Alberto Alcocer i Alberto Cortina, "els Albertos", i les mullers res-

pectives, Alicia i Esther Koplowitz. Això significa una participació del 2% del capital del Banc Saragossà, de la constructora Focsa i de la immobiliària cimentera Portland Valderribas. En aquest punt s'introdueix entre la gent que simbolitza l'especulació a l'Estat espanyol. Als noms esmentats, cal afegir-hi els de Mario Conde, president de Banesto; Javier de la Rosa, aleshores home de KIO a l'Estat espanyol..., tots ple-gats acabaran, en poc temps, sent uns simples aficionats al seu costat. I mentre inverteix indiscriminadament, pot argumentar de nou que encara no té liquiditat per a pagar la Seguretat Social.

El gran pas següent del *tauró* de les finances és comprar una part del Banesto i del Banco Central. I per això tempteja el PSOE, que té ganes de neutralitzar una fusió que no controla. Amb el vist-i-plau dels socialistes, demana que li deixin les mans lliures per a invertir una part dels beneficis sense haver de consultar en res el Govern.

El 10 de gener de 1990, el director general de l'ONCE rep el seu premi. La ministra Matilde Fernández li permet, mitjançant la signatura obligada d'un document que potser ni llegeix, d'invertir el 50% dels seus excedents en qualsevol tipus de negoci. Greu precedent quan es tracta de Miquel Duran que s'ho pren com si es tractés d'una patent de carta blanca vitalícia.

L'ALTRE 'CIUTADÀ KANE'

L'ONCE, o millor, Duran, amb la complaença del PSOE -encara que des de fora sembli una guerra-, es converteix en un *holding* format per més de 70 empreses, la facturació de les quals supera els 300.000 milions de pessetes. I Duran es converteix en una de les persones més poderoses de l'Estat espanyol i en l'invident més poderós del món.

Allò que havia començat com una cursa contra rellotge d'inversions financeres i immobiliàries, entre altres, s'estén ara com un tentacle més de l'autèntic poder als mitjans de comunicació. L'autèntic poder i una passió amagada

Seu de l'ONCE a Madrid, des d'on Duran ha creat l'imperi del cupó.

ARXIU

de Miquel Duran. Diaris, emissores de ràdio, televisió..., en el que sembla una autèntica espiral d'acumular poder.

No debades, des de la creació de l'anomenat *cuponazo* del divendres, dins l'ONCE el coneixen per "Al Cupone". Malnom que també té un fonament en la seva tasca d'espionatge destinada a esborrar qualsevol indici de corrent intern que demani més democratització i que alerti sobre el perill que l'ONCE s'a-

tor general de l'ONCE continui ocupant la presidència del canal privat de televisió que el va fer amic de Berlusconi.

La ràdio. Aquesta és la gran ambició de Duran després dels fracassos en els mitjans escrits i la campanya contra ell propiciada per una mala política financera de mitjans de comunicació. Però amb les ràdios és diferent. El PSOE hi veu l'oportunitat de tenir una gran xarxa d'emissores que no siguin bel·ligerants amb

cupó: un cupó que hom compraria un cop la setmana, però amb el qual jugaria cada dia, de dilluns a divendres. Solchaga no està disposat a tolerar-ho. I és Matilde Fernández, la ministra d'Afers Socials, qui s'encarrega de comunicar-li-ho en el seu nom. Així es venja dels cinc anys durant els quals Duran l'ha feta passar amb mentides i ha ignorat la seva presència.

Per primer cop, el govern socialista no utilitza Duran, ni Duran utilitza el govern socialista. És el primer cop que frena el director general dels cecs des que havia accedit al càrrec. I ell sap, millor que ningú, que és un indici que li han tancat l'aixeta. El miratge és més miratge que mai. Encara que recaptar 1.000 milions diaris no sigui cap broma.

Ningú no li perdona la concentració de poder, sobretot de l'altre poder, tan real com aquest, ni les inversions sense control... L'oposició interna cada dia és més gran i des del desembre de l'any passat, quan es van fer les darreres eleccions, perd el control del Grup d'Empreses i de la Fundació ONCE.

Ara, el nous alts càrrecs de l'organització retallen inversions, venen empreses i —almenys d'alguna cosa els ha servit el brillant pas de Duran pel tron de l'ONCE— en la nova estructura que ha creat l'organització hi ha dues persones en cada lloc clau, per tal d'evitar problemes i personalismes.

I s'ha parlat de la voluntat de tornar a tocar de peus a terra, de recuperar l'autèntic sentit de l'ONCE: fer un servei social. Així i tot, comença també una nova etapa que serà marcada per la reforma del cupó, que els tècnics consideren que ha esdevingut un "producte obsolet".

I Duran ha demostrat, amb la seva dimissió, que és un home intel·ligent i, com diu ell mateix: "Abans que ho facin ells, si me n'adono, ho faig jo cinc minuts abans". Enrique Servando, fins ara director general adjunt de l'àrea econòmica de l'ONCE i mà dreta de Miquel Duran, és el nou director general. L'autèntic cervell econòmic de l'ONCE.

El "gran bastó" dimitit, amb 37 anys, és el nou comissionat de l'organització benèfica per a afers internacionals. Ningú no sap gaire bé què és això. Duran sí que sap què vol dir: "Hauré d'aprendre una mica més d'anglès".

Víctima de la seva velocitat i de la crisi... I de la *Beautiful people*. El PSOE. Hi ha amors que maten.

Miquel Duran va triar Valerio Lazarov per al seu negoci més espectacular: Tele 5.

ARXIU

llunya cada cop més de la seva veritable raó de ser: un servei social als cecs, activitat en la qual només s'inverteixen 8.000 milions de pessetes.

El Independiente, Diari de Barcelona, Bahía de Cádiz..., són, emperò, a curt termini, accions fallides. I aquí és on hauríem de buscar les primeres causes de la progressiva derrota de Duran. Ara bé, aquest català nascut a Extremadura —"sóc un híbrid entre Juan Carlos Rodríguez Ibarra i Jordi Pujol"—, que dia a dia s'anava guanyant alguns sectors del guerrisme, allà on tenia realment ganes d'entrar era a la televisió i a la ràdio, aquesta darrera, autèntic mitjà dels invidents, unes persones que omplen les cabines de tot l'Estat i que cobren un sou mitjà de 300.000 pessetes.

Miquel Duran compra un 25% de Gestevisión, la societat propietària de Telecinco, fins a l'agost d'enguany, quan ven el 18% de les seves accions a Luxemburg RTL, encara que l'ex-direc-

la seva política. L'ONCE compra, a l'abril del 1990, 63 emissores d'un total de 68 de la Cadena Rato al preu de 5.400 milions de pessetes i les suma al centenar llarg que ja en tenia. Amb tot aquest potencial, crea Onda Cero, amb un cost aproximat de 7.000 milions de pessetes, que en els tres anys següents generen unes plus-vàlues de 15.000 milions. Fitxa Luís del Olmo per 1.200 milions l'any i arriba en el primer més a un índex d'audiència de 1.500.000 persones.

L'ÚLTIMA DE SOLCHAGA

Però les coses no van bé per a Duran. El pagament de 25.000 milions de pessetes a la Seguretat Social fa que vulgui reduir els trenta mil treballadors del *holding*, un 5% dels beneficis. Alguns milers de cecs de tot l'Estat es manifesten al centre de Madrid. L'aleshores ministre d'Economia, Carlos Solchaga, li prohibeix una nova avançada, l'abonament-

Joan Mari